

РЕШЕНИЕ

№ 7143

гр. София, 18.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 173 СЪСТАВ, в публично заседание на девети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Б.Р.

при участието на секретаря В.К.

като разгледа докладваното от Б.Р. Гражданско дело № 20231110170296 по описа за 2023 година

Производството е по общия съдопроизводствен ред на ГПК.

Образувано е въз основа на Искова молба, вх. № 369931/21.12.2023г. на СРС, подадена от Й. В. Т. срещу „*****“ ЕАД.

Ищцата **Й. В. С.** чрез адв. Д. Т. – АК-Хасково, е предявила срещу ответника „*****“ ЕАД иск с правно основание по чл. 26, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 10а, ал. 2 и чл. 21, ал. 1 ЗПКр и чл. 143, ал. 1 и чл. 146 ЗЗПотр за **прогласяване нищожността на клаузата на чл. 7.1 от сключения между страните Договор за потребителски кредит № *****/20.05.2020г., изискваща от ищцата-заемателка да заплати на ответника-заемодател сумата от 717,00 лева за еднократна такса за оценка на риска.**

Ищцата твърди, че с ответника сключили описания по-горе договор. По силата на същия ѝ били отпуснати в заем 5000,00 лева, които, заедно с другите задължения по договора, следвало да се върнат на 39 месечни вноски до 25.08.2023г. Според договора заемателката следвало да заплати премия за сключена в полза на кредитора застраховка в размер на 975,00 лева, както и описаната еднократна такса за оценка на риска от 717,00 лева. Лихвеният процент бил 32,49%, а ГПР – 49,08. Общо сумата, която заемателката следвало да изплати, възлизала на 10917,42 лева. Обосновава се, че таксата за оценка на риска съставлявала такса за управление и усвояване на кредита, наличието ѝ било в противоречие с чл. 10а, ал. 2 ЗПКр, като не отговаряла и на изискванията на чл. 10а, ал. 4 ЗПКр. С нея се заобикалял законът, като се прехвърлял по недопустим начин върху потребителя рискът от неизпълнение на задължението на заемодателя за предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника. Клаузата била неравноправна, въведена формално и с цел да доведе до допълнително обогатяване на заемодателя. Поради тези причини същата била нищожна. В насроченото по делото публично съдебно заседание ищцата не се явява, като се представлява от адв. Т., която поддържа предявения иск, включително в хода на устните състезания.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът „*****“ ЕАД чрез юрк. В.Ц. е депозирал Отговор на исковата молба, вх. № 40785/08.02.2024г. на СРС, с който оспорва предявения иск като неоснователен. Оспорва се, че таксата попада в хипотезата на чл. 10а,

ал. 2 ЗПКр, включително че е свързана с управлението на кредита. Тя се дължала еднократно и предварително преди сключването на договора, като за удобство на потребителя се разсрочвала заедно с месечните вноски. Тя не била свързана и с усвояването на кредита, тъй като от плащането ѝ не зависело дали потребителят ще усвои или не сумата. Таксата покривала разходи, извършени от банката преди сключването на договора и непосредствено преди това, като била включена в ГПР. Потребителката знаела за нея, тъй като била включена и в предоставената ѝ преддоговорна информация. Допълнително се обосновава, че тази такса има двойствен характер – на главница и на такса, тъй като, за да получи сумата от 5000,00 лева, потребителят трябвало да плати начислената такса, а, ако не го сторел, таксата се формирала като допълнителна главница. Оспорва се противоречието ѝ с добрите нрави. За насроченото по делото публично съдебно заседание ответникът не изпраща представител.

Софийският районен съд, като взе предвид подадената искова молба и предявения с нея иск, становището и възраженията на ответника в отговора ѝ, съобразявайки събраните по делото доказателства, основавайки се на релевантните правни норми и вътрешното си убеждение, намира следното:

Исковата молба е подадена от надлежно легитимирана страна при наличие на правен интерес от производството, като предявеният с нея иск е **допустим** и следва да бъде разгледан по същество. Не са налице предпоставки за решаване на делото с неприсъствено решение или решение при признание на иска.

Съобразно нормата на чл. 154, ал. 1 ГПК доказателствената тежест по иска с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 10а, ал. 2 и чл. 21, ал. 1 ЗПКр и чл. 143, ал. 1 и чл. 146 ЗЗПотр е и за двете страни. Ищцата следва да докаже, че такъв договор съществува, че същият съдържа клауза за заплащане на неустойка в посочения в исковата молба размер, както и наличието на предпоставките, установяващи недействителността на тази клауза на сочените от нея основания. В тежест на ответника е да докаже, че е изпълнил задълженията си за предоставяне на предварителна информация на потребителя, че е получил съгласието на потребителя за сключване на договора. В тежест на ответника е да докаже, че клаузите на сключения между страните договор не са неравноправни (чл. 146, ал. 4 ЗЗПотр), както и че ищцата е била наясно с клаузите на договора, т.е. не е въведена в заблуждение. Извън това в тежест на всяка от страните е да установи фактите и обстоятелствата, от които черпи благоприятни за себе си правни последици.

По делото е представено заверено копие от Договор за потребителски кредит № *****/20.05.2020г., сключен между „*****“ ЕАД /заемодател/ и Й. В. Т. /заемател/. Ако и представеното по делото копие да е снето от неподписан от потребителя оригинал, страните не оспорват сключването на договора и наличието му. Съгласно същия заемодателят отпуска на заемателката в заем сумата от 5000,00 лева при годишна лихва от 32,49% и ГПР 49,08%. Предвидено е и сключване на застраховка, за което се дължат допълнителни суми. Съгласно чл. 7.1 от Договора заемателката следва да заплати и еднократна такса за оценка на риска в размер от 717,00 лева. Същата се дължи в деня на подписване на договора за кредит, финансира се от кредитора и се възстановява от заемателя с дължимите месечни вноски по погасителния план. Общо дължимата сума за връщане по кредита възлиза на 10917,42 лева, като следва да се върне на 39 вноски с падежи в периода 25.06.2020г.-25.08.2023г.

Задължаването на потребителя да заплати такса за оценка на риска, включително когато в предоставената на потребителя преддоговорна информация са налице данни за нея, противоречи на нормата на чл. 10а, ал. 2 ЗПКр. Това е така, тъй като тя реално съставлява такса за действия, свързани с усвояването на кредита и част от дейността на заемодателя по предварителна оценка на кредитоспособността на длъжника. Заемодателят не предоставя на кредитополучателя услуга, за която до получи насрещна престация. Оценката на

платежоспособността на кандидат-заемателя е на риск и отговорност на заемотателя. Това следва от нормата на чл. 16, ал. 1 ЗПКр, според която преди сключване на договор за кредит кредиторът оценява кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, в т. ч. информация, получена от потребителя, и ако е необходимо, извършва справка в Централния кредитен регистър или в друга база данни, използвана в Република България за оценка на кредитоспособността на потребителите. В конкретния случай с договора рискът за кредитора от неизпълнение на собственото му задължение за проверка и съблюдаване на съответна дисциплина с цел неотпускане на необезпечени кредити, се прехвърля по недопустим начин на заемателя-потребител посредством завишаване на цената на кредитирането и компенсиране на хипотетичните загуби при неплащане. Според чл. 10а, ал. 1 ЗПКр кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит. Таксата за оценка на риска обаче е пряк разход, свързан с усвояване на кредита, и нейното събиране е изрично забранено с разпоредбата на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, което води до нищожност на тази клауза поради противоречие със закона. Тя води до допълнително увеличаване на размера на разходите по кредита, погасява се с ежемесечните вноски и създава значително неравновесие между правата на кредитополучателя и кредитодателя с оглед престациите, които си дължат страните. Наред с това остава неясно какви точно свои действия обезпечава, съответно какво предоставя като услуга срещу платената ѝ такса банката. В подкрепа на изложеното е и практиката на съдилищата, например р.397/22.01.2024г.-в.гр.д.6564/2023г.-СГС.

Изложеното е достатъчно за аргументиране основателността на предявения иск, като останалите наведени от страните доводи не разколебават този извод и е безпредметно да бъдат обсъждани.

По разноските:

Съгласно чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК, право на разноски има само страната, в полза на която е постановен съдебният акт. Съобразно изхода от делото право на разноски има само ищцата, в полза на която следва да се присъдят доказаните от нея разноски от **450,00 лева**, като всеки от ответниците следва да заплати половината от тази сума.

Водим от горното, съдът.

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖНА в отношенията между Й. В. Т. , ЕГН ***, от град София, и „*****“ ЕАД, ЕИК *****, със седалище в град София, клаузата на чл. 7.1 от сключения между тях Договор за потребителски кредит № *****/20.05.2020г., предвиждаща задължение за заемателката-ищца да заплати на заемотателя-ответник еднократна такса за оценка на риска в размер на 717,00 лева.**

ОСЪЖДА „***“ ЕАД, ЕИК *****, със седалище в град София, да заплати на Й. В. Т., ЕГН *****, от град София, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от 450,00 лева, представляваща разноски по делото на първа инстанция (гр.д. № 70296/2023г. на СРС).**

Решението подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба, подадена чрез Софийския районен съд в двуседмичен срок от съобщението.

Решението, на основание чл. 7, ал. 2 ГПК, да се съобщи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____